

İESU – İŞLETME VE YÖNETİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ (İESBAD)'NDE YAYINLANAN MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF PAPERS PUBLISHED IN IESU FACULTY OF BUSINESS AND ADMINISTRATIVE JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES RESEARCHES (İEJSSR)

Hakan KANTARCI
İstanbul Esenyurt Üniversitesi İşletme
ve Yönetim Bilimleri Fakültesi
✉ hakankantarci@esenyurt.edu.tr

İbrahim Bora ORAN
İstanbul Esenyurt Üniversitesi
İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi
✉ ibrahimoran@esenyurt.edu.tr

Ahmet Münir GÖKMEN
İstanbul Esenyurt Üniversitesi İşletme
ve Yönetim Bilimleri Fakültesi
✉ ahmetgokmen@esenyurt.edu.tr

ÖZ

Bu çalışmada, yılda iki kez yayınlanan ve açık erişimli, hakemli, elektronik bir dergi olan İstanbul Esenyurt Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ieSBAD)'nin bibliyometrik analizi yapılmaktadır. 2021 yılında kurulan derginin, Haziran-2021 ve Aralık-2023 yılları arasında yayınlanan altı sayıda basılmış makalelerin bibliyometrik açıdan incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, önce betimleme yöntemi ile bibliyometrik analiz tanıtımı yapılmış, sonra literatürden konu ile ilgili örnekler verilerek bibliyometrik analizin önemi güçlendirilmiş, son olarak elde edilen bulgulara bağlı olarak dergi performansının yükseltilmesine yönelik öneriler geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede, belirlenen dönemde dergide yayınlanan makalelerin bibliyometrik kriterlere göre değerlendirilmesi yapılmıştır. Dergide yayınlanan makalelerin yazarlarının mensup olduğu kurumlar arasında başta İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Yeni Yüzyıl Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi yer almaktadır. Makalelere yapılan atıflarda, ilk sırada dergiler olmak üzere kitap veya kitap bölümleri ve akademik tezler, internet kaynakları ve bilimsel kongre bildirimleri olmak üzere diğer yayınlar bulunmaktadır. Performansı kısa sürede artış trendi gösteren derginin, geleceğe yönelik olarak etki faktörünü yükseltme ve tarandığı endeks düzeyi hedeflerine ulaşmada, en doğru öngörülerin belirlenmesine çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: İESU-İYBF Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, Bibliyometrik Analiz, Bilimsel Makale, Akademik Dergiler, Dergi Park Platformu.

ABSTRACT

In this study, a bibliometric analysis of the Istanbul Esenyurt University Faculty of Business and Administrative Journal of Social Sciences Researches (ieSBAD), a peer-reviewed, open-access electronic journal published twice a year, is conducted. The aim is to examine the bibliometric aspects of articles published in six issues between June 2021 and December 2023. Initially, a descriptive method is used to introduce bibliometric analysis, followed by strengthening the importance of bibliometric analysis with examples from the literature, and finally, developing recommendations to enhance journal performance based on the findings. Within this framework, articles published in the journal during the specified period are evaluated according to bibliometric criteria. The institutions affiliated with the authors of the published articles include primarily Istanbul Esenyurt University, Yeni Yüzyıl University, and Istanbul University. Citations to the articles include journals as the primary source, followed by books or book chapters, academic theses, internet sources, and scientific conference proceedings. The journal, which has shown an increasing trend in performance in a short period, aims to identify the most accurate forecasts to achieve its goals of increasing its impact factor and reaching the level of indexing aimed for in the future.

Keywords: IESU-İYBF Journal of Social Science Research, Bibliometric Analysis, Scientific Article, Academic Journals, Dergi Park Platform.

Makale Geliş Tarihi / Receiving Date 04.02.2024

Makale Kabul Tarihi / Acceptance Date 03.04.2024

Araştırma Makalesi/Research Paper

1. GİRİŞ

Çalışmanın amacı, İESU (İstanbul Esenyurt Üniversitesi) İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi (İYBF) tarafından çıkarılan Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ieSBAD)'de yayınlanan makalelerin ve derginin nitel araştırma yöntemlerinden "Bibliyometrik Analiz Yöntemi" ile analizinin yapılmasıdır. Fakültenin dergisi ieSBAD, açık erişimli elektronik bir dergidir ve bu hakemli akademik dergi yılda en az iki sayı olarak yayınlanmaktadır. Dergi genel olarak sosyal bilimler alanına özgün katkıda bulunacak çalışmalara yer vermektedir. Aynı zamanda, iktisat, uluslararası iktisat, uluslararası ticaret, uluslararası ilişkiler, lojistik, uluslararası lojistik, işletme, siyaset bilimi, kamu yönetimi ile insan bilimlerine ait alanlardan çalışmalar yayınlanmaktadır. Bilimsel etik kuralları çerçevesinde kuramsal, ampirik, analitik uygulamalı özgün makalelere yer verilmektedir. Dergide uzman araştırmacıların Türkçe ve İngilizce makaleleri de değerlendirilmektedir.

Bibliyometrik analiz tekniği ile inceleme sürecinde kullanılan genel kriterler olarak; derginin makale sayısı, makalelerin toplam gösterim ve indirilme sayıları, makalelerin sayfa sayıları ve kaynakçaları, makale yazarlarının sayısı ve akademik unvanları, çalıştıkları kurumlar ve aldıkları atıf sayısı ele alınmaktadır. Bilimsel dergiler, genel anlamda bir taraftan bilimsel bilgilerin yayınlanmasını sağlarken, diğer taraftan bilimsel bilgilerin gelişmesinin geleceğe aktarılmasına katkı sağlamaktadırlar (Rousseau, 2002). Bilimsel dergilerde uygulanan yayın kurallarının oluşumunda, uygulanan yöntem, makalenin düzeni, konunun güncelliği ve yapılan araştırmanın bilime katkısı gibi belirli kriterlerin evrensel düzeyde uyumunun sağlanmasına aracılık etmektedirler (Köksoy, 1997). Uluslararası bilimsel yayın platformunda, günümüzde oldukça artan bilimsel dergilerdeki etki faktörünün veya tarandığı endekslerle niteliğinin artırılması hedefi nedeniyle, yapılan yayınların etkinliğinin ölçülmesine ilişkin değerlendirme çalışmalarının da artmasına yol açılmıştır (Polat, Sağlam, & Sarıtenba, 2013). Bu nedenlerle yaptığımız bu çalışma kapsamında, öncelikle literatür bölümünde, bilimsel dergi yayınlarının yenilenen kriterleri, geleceğe yönelik beklentiler, bu konuda gerçekleştirilen gelişmeler bağlamında bibliyometrik analiz yönteminin tanımı, uygulama örnekleri ve elde edilen sonuçlara bağlı olarak açıklanan görüşlere yer verilmektedir.

Materyal ve metodoloji bölümünde, öncelikle betimleme yöntemiyle bibliyometri konusu tanıtılmakta, daha sonra örnek çalışma olarak seçilen ieSBAD dergisi ile ilgili göstergeler ve elde edilen bulgular bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirilmektedir. Yapılan çalışma ile, İstanbul Esenyurt Üniversitesi'nin ieSBAD Dergisi'nin bibliyometrik analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayanılarak gelişen performansı doğrultusunda geleceğe yönelik en doğru stratejilerin belirlenmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Bibliyometri, yapılan bilimsel çalışmaların istatistiksel yöntemler ve sayısal analizlerle analiz edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Al, Sezen, & Soydal, 2019). Diğer bir ifadeyle, bibliyometri, belli bir bilim dalı veya alanda yayınlanmış çalışmalara denilmektedir (Yıldırım & Ergüt, 2014). Bibliyometrik analizlerde kullanılan yöntemler, yayınlanan bilimsel araştırmaların tanımlanması ve değerlendirilmesi için belirlenmiş olan yaklaşımları kullanmaktadır (Zupic, & Čater, 2015). Bibliyometrik analiz, bilimsel araştırmacıları, ülkeleri ve dergileri değerlendirmek için kullanılan kalitatif ve kantitatif analiz yöntemlerindedir (Krauskopf, 2018). Bu yöntemler, araştırmacılara

önce ilgili literatürü keşfetmeleri ve en etkili çalışmalardan örnekler göstererek bilimsel araştırmaları ve araştırmacıları yönlendirmektedir (Zupic, & Čater, 2015). Bibliyometrik yöntemler, bilimsel araştırmacıların elde ettiği bulguları aynı konuda çalışma yapan diğer bilim adamlarının ortaya koyduğu bibliyografik bilgilere dayandırmalarına da olanak tanımaktadır (Zupic, & Čater, 2015).

Ulusal veya uluslararası bilimsel yayın platformunda bir bilim alanında yapılan çalışmaların değerlendirilmesi, hem ilgili bilim açısından gelişim düzeyinin ve hangi konular üzerinde yoğunluk bulunduğu belirlenmesi hem de bilimsel dergilerin niteliklerinin belirlenmesindeki etkisiyle önem kazanmıştır (Kozak, 2000). Bilimsel çalışmaların yayınlandığı bilimsel dergilerin niteliklerini belirlemek amacıyla kullanılan değişik teknikler bulunmakla birlikte, bunlar arasında en sık kullanılanlarından birisi ve en güvenilir olanı bibliyometrik analiz tekniğidir (Kozak, 2000). Dünyada ve ülkemizde akademik dergilerin niteliğinin belirlenmesi konusunda ve aynı zamanda üniversitelerde akademik yükseltmeler açısından belirli koşulların sağlanmasının beklendiği noktada, öncelikle dergilerin hangi indeksler kapsamında tarandığına bağlı olarak değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu indeksler ulusal ve uluslararası olarak nitelendirilmektedir. Birçok farklı alanlarda yapılan çalışmaların hangilerinin daha değerli kabul edileceğine dair yapılan değerlendirmeler açısından yayın yapanların yanı sıra aynı zamanda bilim insanlarına ve bilimsel yayınlara dair farklı göstergelerin belirlenmeye başlaması ile birlikte bibliyometrik analizlerin önemi de artmıştır (Hotamışlı & Eren, 2014). Bilimsel dergilerin tarandığı indeksler arasında son yıllarda en fazla önem kazanan uluslararası indeksler olarak WEB of Science (SCI, SSCI), Scopus, Elsevier gibi önde gelen indeksler kapsamında yer alıp alınmamasına bağlı olarak değerlendirmeler tercih edilmektedir.

Yaklaşık olarak son on yedi yıllık dönem içerisinde nitel araştırma yöntemlerinden bibliyometrik analiz tekniği herhangi bir alandaki bilimsel gelişim düzeyini belirlemede önemli bir yöntem olmuştur (Apak, Erol & Öztürk, 2016, s. 115).

Bibliyometri genel olarak, bilimsel yayınların yazarı, konusu, yapılan atıfların düzeyi vb. gibi belli özelliklerinin değerlendirilmesidir. Bibliyometri aynı zamanda bilimsel yayınların kaynakçasında bulunan kaynakların da değerlendirilmesini içermektedir (Al ve Soydal, 2010, s. 350). Bibliyometrik araştırmalar sonucunda elde edilen verilere dayanarak farklı bilim alanlarında sürecin nasıl geliştiği araştırılabilmektedir (Al ve Tonta, 2004, s. 19). Bibliyometri, aynı zamanda bilimsel yayınlarda, konu, yazar, yaptığı atıflar ve kendisine yapılan atıflar ile ilgili verilerin değerlendirilmesini içermektedir. Yapılan istatistiksel analizlerle elde edilen sonuçlara göre herhangi bir bilim alanının genel yapısının belirlenmesi sağlanmaktadır. Kullanılan yöntemler aracılığıyla, bir bilim alanında ve çalışılan konular ve aynı konularda çalışan diğer yazarlar ile çalışılan konu başlıkları değerlendirilebilmektedir (Wallace, 1989, s. 10-11).

Bibliyometri, bazı dönemlerde ve bazı konularda gerçekleştirilen bilimsel makale sayısını belirlemenin yanı sıra herhangi bir konuda yapılan bir çalışmanın kendisinden sonra aynı konuda yapılan çalışmaların geliştirilmesine etkilerini de ortaya koyabilmektedir (Al, Sezen, & Soydal, 2019). Bibliyometrik dergi çalışmaları farklı alanlarda yapılan değerlendirmelerde kullanılmaktadır. Örneğin DergiPark platformunda yer alan dergilerde yayınlanan makaleler arasından belli bir konuda yapılan akademik çalışmaların "Türk Dünyası" içerikli olanlarının değerlendirilmesi yapılabilmektedir (Çelik ve Güllü, 2023). Diğer bir örnek olarak, spor yönetimi

alanında yayınlanan makalelerin belli bir dönem itibariyle bibliyometrik analizi yapılan bir çalışma kapsamında, altı dergiden toplanan veriler incelenmiştir (Keskin, Ulusay ve Özer, 2023). Özellikle dergilerin ve yayınlarının bibliyometrik analizi konusunda yapılan çalışmalarından örnekler çok fazla sayıda bulunmaktadır (Çılınoğlu, 2023; Elmacı, Kun ve Koçak, 2023; Çelik ve Kandemir, 2023; Fasal, 2023; Özkan ve Gümüş, 2023; Karagöz ve Ardıç, 2023; Koçyiğit, Temelli ve Başkan, 2023).

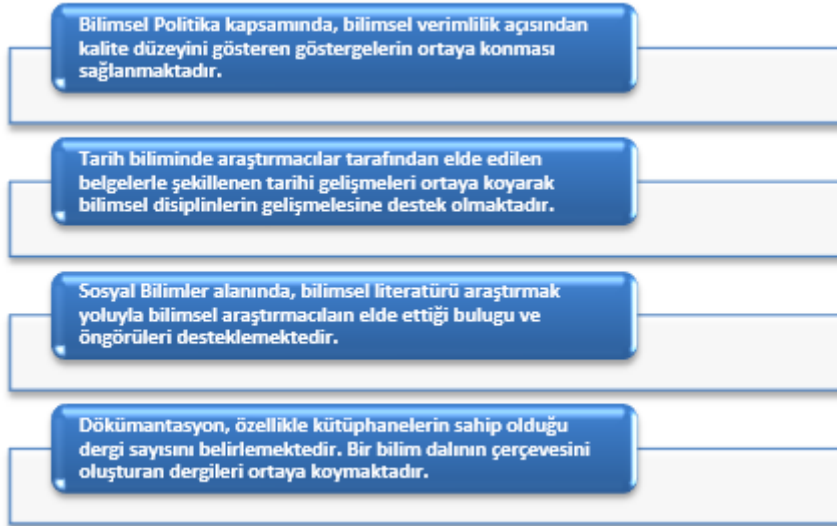
Sonuç olarak bibliyometri, bilimsel yayın platformunda bilginin paylaşılmasına aracılık eden dergilerin ve yayınladıkları makalelerin sayısal verilerle ve analiz teknikleriyle incelenmesidir (Pritchard, 1969; Diodato, 1994; Evren ve Kozak, 2012). Bibliyometrik analiz ise, bilimsel kaynakların ve yayımlandığı dergi özelliklerinin analizidir (Al ve Tonta, 2004; Yalçın, 2010; Ulu ve Akdağ, 2015; Yılmaz, 2017).

3. YÖNTEM

Bu çalışma kapsamında ieSBAD dergisinin bibliyometri tekniği ile analizi yapılmaktadır. Bu teknik ilk kez Pritchard tarafından 1969 yılında açıklanmıştır. Genel anlamda, bilimsel literatürde yer alan kaynakların özelliklerini belirlemek için kullanılan bir yöntem olarak kullanılmaya başlanmıştır (Lawani, 1981). Bu yöntem, atıfların ve ortak atıfların analizi ile bibliyometrik sentezi yöntemidir. emidir. Yöntemin tekniği ise, sayı ve istatistik analizlerle bilimsel yayın ortamına uygulanmasıdır (Pritchard, 1969). Bibliyometrik analiz ile yapılan araştırmalar, bilimsel yayınların özelliklerine dair bulguların elde edilmesine dayanmaktadır (Al ve Coştur, 2007).

Bibliyometri tekniğinin bilim alanlarında önemli ve farklı olanaklar sağlanmasına katkı yaratmaktadır. Örneğin (Okubo, 1997);

Şekil 1: Bibliyometri Tekniğinin Bilimsel Disiplinlerde Etkileri

Sosyal bilimler dalında yeni kurulan bir derginin gelişme performansı hakkında bilgi üretmeye yönelik olarak bibliyometrik analiz yöntemi aracılığıyla gerçekleştirilen bu örnek çalışmada, İESU-İYBF Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi olan ieSBAD dergisinin içeriğinde yayınlanan makaleler değerlendirilmektedir.

3.1. DERGİNİN MAKALE SAYILARININ DAĞILIMI

Bu çalışmada İESU-İYBF Sosyal Bilimler Araştırmaları yayınlanan makalelerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Makale sayısının yıllar itibariyle dağılımı Grafik 1’de gösterilmektedir. 2021 yılı Haziran ayında ilk sayısı yayınlanan ve 2021-2023 yılları arasında yılda iki sayı olarak çıkarılan derginin 6 sayısında toplam 29 makale yayınlanmıştır. 2021 yılında 10, 2022 yılında 13, 2023 yılında ise 6 makale yayınlanmıştır. En çok makale yayınlanan yıl 2022 olup, Cilt:2 Sayı:2’de 9 ve Cilt:2 Sayı: 1’de ise 4 olmak üzere toplam 13 makale yayınlanmıştır.

Grafik 1: Makale Sayısının Yıllara Göre Dağılımı

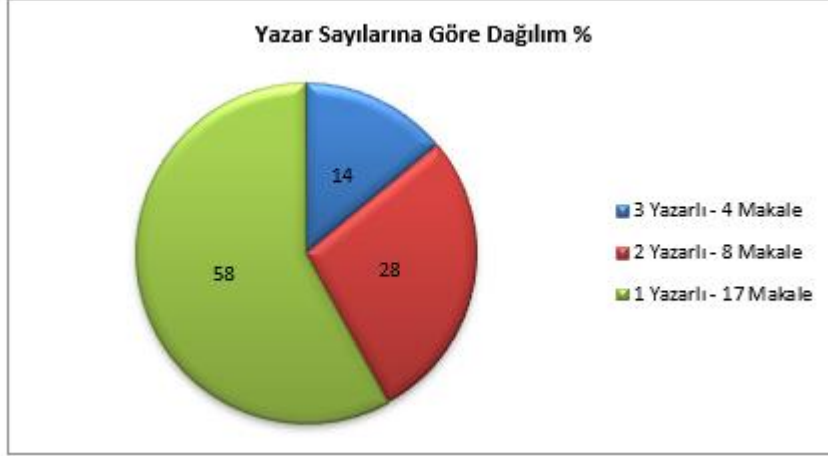

En fazla sayıda makalenin yayınlandığı yıllar 2021 ve 2022 olmuştur ve bu konuda pandemi etkisiyle uzaktan eğitim sürecine girilmiş olmasının etkisi olduğu kabul edilmektedir. Küresel boyutta, bilim insanlarının, pandemi nedeniyle uzaktan eğitim zorunluluğu sürecinde, yüz yüze ders saatleri dışında artan zaman veya ulaşım gibi yolda kaybedilen boş zamanı bilimsel yayın artışı ile değerlendirdiği düşünülmektedir. Her türlü iletişimin on-line ortamda sağlandığı, en temel ihtiyaçların karşılanmasında ve alışveriş olanaklarının e-ticaret boyutunda karşılandığı pandemi sürecinde, örneğin bilimsel kongrelerin yazarlar tarafından sunumunu internet ortamında gerçekleştirme çözümü yarattığı bilinmektedir. Ayrıca, Covid-19 etkisiyle değişen dünya ekonomisi ve sosyal yaşam koşullarında yaşanan değişimler, insanları teknolojik olanakları tercih etmesi fırsatını yükseltmiştir. Bilindiği gibi, küreselleşen salgının insan hayatını tehdit etme riskinin en üst düzeyde yaşandığı bir süreçte, pandemi koşulları dünyadaki hemen her alanda olduğu gibi bütün sektörlerde etkisini göstermiştir. Örneğin, lojistik, havayolları, turizm gibi sektörler en olumsuz boyutta etkilenirken internet iletişim teknolojilerinin yoğun kullanıldığı bilimsel yayıncılar gibi sektörler bu sürecin en fazla yararlananları arasında yer almayı başarmışlardır. Bilimsel dergi ve makale sayılarının artışı büyük ölçüde bu nedenlerdedir.

3.2. DERGİNİN YAZAR SAYILARININ, YAZAR PROFİLİ VE YERLİ/YABANCI YAZARLAR DAĞILIMI

ieSBAD dergisinin değerlendirilmesi kapsamında incelenen 29 makale kapsamında 43 yazar tarafından yayınlar yapıldığı görülmektedir. Makalelerde söz konusu olan yazar sayıları sonuçları Grafik 2’de gösterilmektedir.

Grafik 2: Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımı %

Makale başına düşen yazar sayısı 1.68' dir. Tek yazarlı makale sayısı oranı %58'dir. Tek yazarlı makale sayısının daha fazla olması, bir taraftan akademisyenlerin bilimsel yayın puanı almak nedeniyle tercihinin, diğer taraftan aynı alanda makale yazma olanağının bulunmamasına bağlı olmaktadır. Bu noktada, ulusal veya uluslararası endekslerde taranan üniversite dergileri tarafından, mensup oldukları üniversitelerin enstitülerince kabul edilen yüksek lisans tezlerinden üretilmiş makalelerin yayınlanması çözümü yaratıldığı görülmektedir. Ülkemizdeki üniversiteler tarafından, tezlerden üretilen makalelerin yanı sıra okul bünyesinde akademisyenlerle birlikte lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin de katılımıyla düzenlenen bilimsel kongrelerde kabul edilen bildirilerin okul dergisinde yayınlanması olanağı da sunulmaktadır. Bu olanaklar hem yazar sayısını hem de çeşitliliğini artırmakta, hem de yayın sayısına katkı sağlanmasına yol açmaktadır. İESU-İYBF'ne ait İESBAD Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi'nde Haziran 2021-Aralık 2023 dönemi aralığında yayımlanan tüm makaleler arasında D. Zenginkuzucu'nun 2 makale, E. Canikoğlu'nun 2 makale olmak üzere toplam 29 makale yayımlanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1: Yazar Profili

Yazar Ünvanı	Yazar Adı	Yayın Sayısı	Mensup Olduğu Kurum
Doç. Dr.	D. Zenginkuzucu	2	İESU
Dr. Öğretim Üyesi	E. Canikoğlu	2	İESU

Diğer yazarlar tarafından yazılan makale sayısı derginin 3 yıl ve 6 sayısında olmak üzere toplam 25'tir. Derginin ulusal veya uluslararası olması ya da tarandığı endeksler itibariyle gelişmesi önemli olmaktadır. Aynı zamanda, yazar profili konusunda, YÖK veya ÜAK gibi kurumlar tarafından aynı dergide fazla sayıda yayın yapılması konusunda eleştirel yaklaşımlar gösterilmesi de dergilerin performansı üzerinde etki yaratmaktadır.

İESBAD dergisinde 2021 ve 2023 yılları arasındaki dönemde toplam yayın sayısının 29 olduğu bu süreçte, yayınlanan makalelerin %7'si yabancı yazarlar tarafından, %93'ü de Türk üniversitelerindeki yazarlar tarafından gerçekleştirilmiştir (Grafik 3).

Grafik 3: Makalelerin Sayılarına Göre Yerli ve Yabancı Yazar Dağılımı

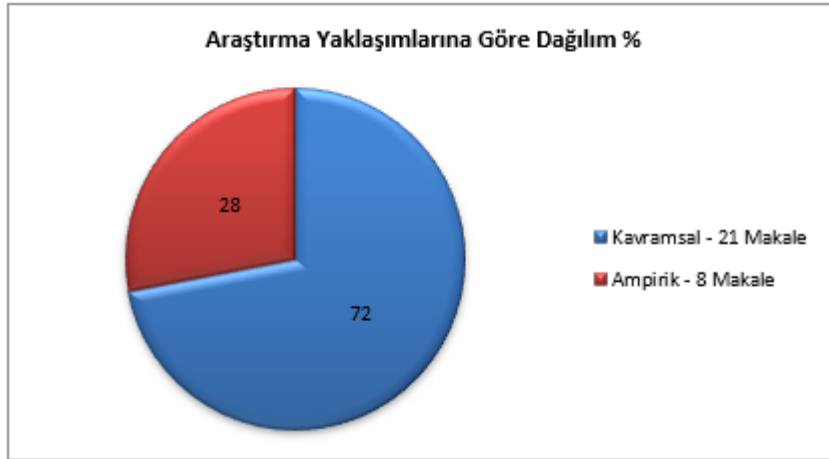

Dergi makalelerinin yazarlarının yerli veya yabancı olması olanağı, ancak derginin yabancı yazarlar tarafından ilgi görmesi ile bağlantılı olduğuna göre, ulusal dergilerde yabancı yazar oranının yükseltilmesi güçleşmektedir. Derginin uluslararası olması halinde bile yayınların ancak yabancı dilde olanlarının sayılarının artırılması ile ilgili olmaktadır. Bu durumda ortaya çıkan tek çözüm yolu olarak, bir yandan üniversitelerdeki yabancı uyruklu öğrencilerin yayınlarının artırılmasının sağlanması, diğer yandan öğrenci kongreleri düzenlenmesi yoluyla aynı tercihin desteklenmesine yönelik çalışmalar yapılması olduğu görülmektedir.

3.3. DERGİ MAKALELERİNDE KULLANILAN ARAŞTIRMA YAKLAŞIMLARI DAĞILIMI

İncelenen dönem aralığında yayınlanan çalışmalarda benimsenen araştırma yayınlarının dağılımı toplam olarak Grafik 4'te verilmiştir.

Grafik 4: Makalelerde Kullanılan Araştırma Yaklaşımlarına Göre Dağılım

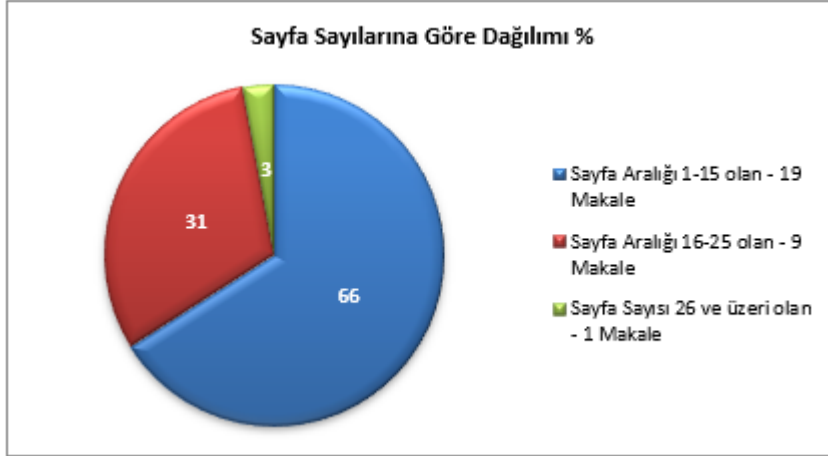
Makalelerden 21 adedi kavramsal, 8'i de ampirik çalışmalardır. Bu durumda, derginin makalelerinin %68'i kavramsal, %32'si ise ampirik çalışmalardan ibaret olmaktadır. Ampirik araştırmalar, deney veya gözlem yapma yoluyla elde edilen verilerin bir hipotezi test etme gibi değerlendirilmesine dayandığına göre bu konuda uygun çalışmaların yapıldığı bölümler tarafından düzenlenen makalelerin artırılmasına yönelik uygulamaların desteklenmesi önemli olmaktadır. Bu tür metinlerde teorik bir içerik bulundurma stratejisi pek bulunmadığına göre,

genellikle örneğin psikoloji bölümlerinin yayın teşviki konusunda katılımı önemli olmaktadır. Ampirik yayın tercihlerinin çoğunlukla Web of Science endeksindeki e-SCI dergileri tarafından uyarlanmakta olduğu görülmektedir.

3.4. DERGİDE YAYINLANAN MAKALELERİN SAYFA SAYILARINA GÖRE DAĞILIMI

Dergide 2021- 2023 dönemlerinde yayınlanan makalelerdeki sayfa sayısı dağılımı Grafik 5'te gösterilmektedir.

Grafik 5: Makalelerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Genellikle, dergilerde yayınlanan makalelerin sayfa sayısı konusunda, yazarları kısıtlayıcı kriterler bulunmamaktadır. Dergiler bu konuyu, özellikle yazım kılavuzlarında belirtilen sayfa düzeni, kenar boşlukları, paragraf ve satır aralıkları ile yazı karakterinin boyutu gibi kriterlerle düzenlemektedirler. Ancak, yayınlanan makale sayısının çok fazla olduğu dergiler tarafından bu kriterlerin abartılması sonucu, dergi sayılarında görünüm itibariyle çok hoş görülmeyen görüntü kalitesinin düşmesi gibi sonuçlar yarattığı görülmektedir.

Örneğin Türk Dünyası dergileri gibi çok sayıda Türk Cumhuriyeti devletleri tarafından tercih edilen dergilerde, makale sayısının sürekli ve azami artış göstermesi nedeniyle, derginin her sayısında çok fazla sayfa adedi olmasına yol açmaktadır. Bu durum dergilerin daha güçlü endekslere taranması için yeterli olamamaktadır. Dergi yönetimlerinin elinde olmayan nedenlerle böyle durumlar yaşanmakta, diğer bir örnek olarak üniversite dergilerinde de yayın sayısının az olması gibi sonuçlar yaratabilmektedir. Bu nedenlerle, asıl önemli kriterin makaleler açısından atıf sayısının yüksek olması, dergiler açısından da yayınlanan makalelere yapılan atıfların yükselmesi ilişkisinin önemini ortaya koymaktadır.

Makalelerin sayfa sayıları konusunda, diğer önemli bir kriter, genellikle dergiler tarafından yazım kılavuzlarında en az 5000 en çok 7000 kelime gibi sınırlamalar tercih edilmesi sonucunu yaratmaktadır. Daha ziyade Ulakbim kapsamında TR Dizin endeksinde yer alan dergilerde görülmektedir. Makale kalitesinin kelime sayısı ile denetlenmesi gibi uygulamalar yabancı dergiler dediğimiz Avrupa Birliği ülkeleri veya ABD gibi hegemonik ülkelerde pek itibar görmemektedir. Hatta, sayfa sayısında ziyade yayınlanan makalenin içerik itibariyle bilime katkısı önemsenmektedir. Bu konuda, özellikle Web of Science gibi çok önemli endekslere taranma özelliğine haiz çok önemli dergiler tarafından, yayına kabul edilecek makalelerde aranan en

önemli özellik olarak, konusunun güncelliği ve küresel bilim literatürüne katkısı tercih nedeni olabilmektedir. Günümüzdeki ileri teknoloji olanakları sayesinde bilginin dağılımı son derece kolaylaşmış ve hızlanmışken, bilimsel yayın literatüründe üzerinde en fazla çalışma yapılmış olan klasik konulara duyulan ilgi azalmışken, güncel konuların araştırılması ve yeni bilgiler elde edilerek sunulmasının önemi artmıştır.

3.5. DERGİ MAKALELERİNİN TOPLAM GÖRÜNTÜLENME VE İNDİRİLME SAYISINA GÖRE DAĞILIMI

ieSBAD dergisinde yayınlanan makalelerin toplam gösterim sayısı 8529'dur. En düşük gösterim Cilt 3, Sayı 2'de olup, en yüksek gösterim ise Cilt 2, Sayı 2'dedir. Bunların dağılımı (Grafik 6);

- Cilt 1, Sayı 1: 2286 gösterim,
- Cilt 1, Sayı 2: 1132 gösterim,
- Cilt 2, Sayı 1: 1127 gösterim,
- Cilt 2, Sayı 2: 2854 gösterim,
- Cilt 3, Sayı 1: 1101 gösterim ve
- Cilt 3, Sayı 2: 82 gösterimdir.

Grafik 6: Makalelerin Toplam Gösterim Sayısına Göre Dağılımı

Genellikle, bir dergide yayınlanan makalelerin gösterim sayısı ve tıklama oranı verileri, yayınların konularının önemini ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada, makale adı ve anahtar kelimelerin önemi ortaya çıkmaktadır. Makale adı konusunda, geleneksel uygulamaların dışında kullanılan kelimelerin özenle seçilmesi gerekmektedir. Makale adının WOS (Web of Science) dergileri tarafından 10 kelime ile sınırlandırılması bu yüzdendir. Gösterim sayısı makale okunma sayısı olarak önemlidir.

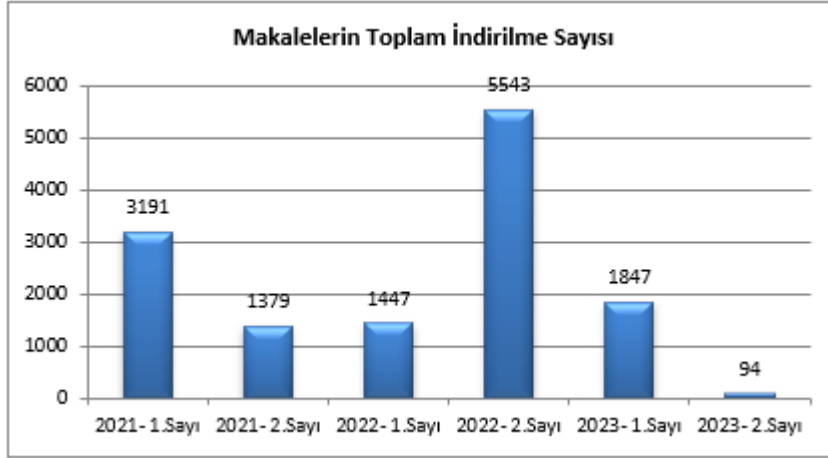
ieSBAD dergisinde yayınlanan makalelerin toplam indirilme sayısı 13501'dir. Bunların dergi sayılarına göre dağılımı (Grafik 7);

- Cilt 1, Sayı 1: 3191 indirilme,
- Cilt 1, Sayı 2: 1379 indirilme,

- Cilt 2, Sayı 1: 447 indirilme,
- Cilt 2, Sayı 2: 5543 indirilme,
- Cilt 3, Sayı 1: 1847 indirim ve
- Cilt 3, Sayı 2: 94 indirilmedir.

En düşük indirilme Cilt 3 Sayı 2'de olup, en yüksek indirilme ise Cilt 2 Sayı 2'dedir.

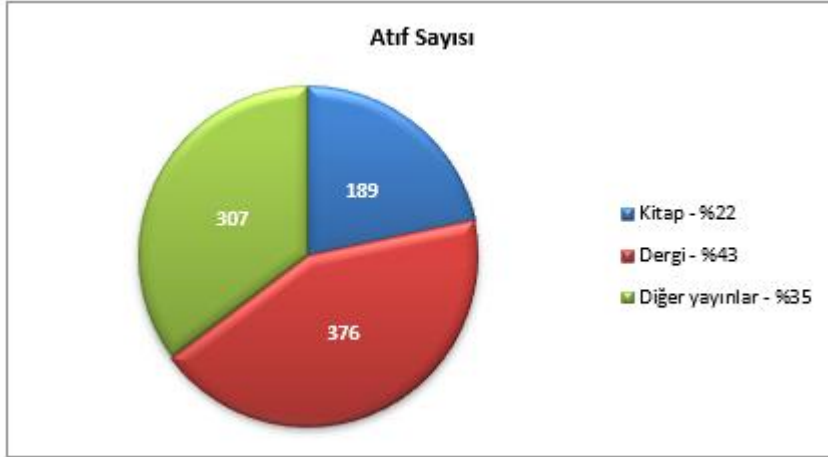
Grafik 7: Makalelerin Toplam İndirilmesi Sayısına Göre Dağılımı

Genellikle, makalelerin gösterim ve tıklanma sayısı gibi indirilme sayısı da dergide yayınlanan makalelerin kaynak olarak kullanılması tercihi olduğu kadar, konusunun ilgi çekmesine bağlı olarak da düşüş veya yükseliş göstermektedir. Makalenin indirilme sayısı, gösterim sayısına kıyasla kaynak olarak kullanım tercihinin yüksek olmasına işaret etmektedir. Bu tercih, içeriğin farklılığı ve önemi ile ilişkilidir. Bir dergideki makalelerin görüntülenme ve indirilme sayısı ancak, yapılan atıf sayısının artması halinde önem kazanmaktadır. Makalelerin görüntülenmesi ve indirilmesi hem makale hem de yayınlayan dergi açısından amaç değil araç mahiyetinde önem sağlamaktadır. Amaç, atıf sayısını atmasıdır ve sadece birkaç makalenin atıf sayısının çok yüksek olması bile dergi derginin etki faktörünün yükselmesi üzerinde önemli bir yarar sağlayabilmektedir.

3.6. DERGİ MAKALELERİNİN ATIF SAYISINA GÖRE DAĞILIMI

İESBAD dergisinde yayınlanan makalelerde toplam 872 atıf yapılmıştır. Bunların 376 atıf dergiler tarafından, 189 atıf kitap veya kitap bölümlerinden, 307 atıf ise diğer yayınlar tarafından yapılmıştır. Makalelerde yapılan atıfların yüzde itibarıyla dağılımında, %43'ünün dergilerden, %22'sinin kitap veya kitap bölümlerinden ve %35'i ise diğer yayınlardan yapıldığı görülmektedir (Grafik 8). Bu konuda sağlanan performans oldukça önemli bir gelişmeye işaret etmektedir.

Grafik 8: Makalelerde Yapılan Atıf Sayısına Göre Dağılımı

Genellikle, dergilerin değerlendirilmesi aşamalarında, yayınlanan makalelere gösterilen ilgi ve değer açısından, dergide yayınlanan makalelere yapılan atıfların sayısının önemli bir kriter olarak kabul edildiği görülmektedir. Bu konuda özellikle Web of Science endeksinde taranan dergiler tarafından, makalelerin kabul aşamasında, yayınlanacak makalelerin kaynakça bölümlerinde yer alan kaynakların yüzde çoğunluğunun son beş yıldaki yayınlardan olması gibi düzenlemeler yapılmaktadır. Aynı zamanda, bu dergiler tarafından kaynakçadaki kaynakların önemli bir kısmının yine Web of Science endeksi kapsamında olan dergilerdeki yayınlardan yapılması tercihleri uygulanmaktadır. Bu uygulamalar, özellikle endeksteki dergilerin atıf sayılarının desteklenmesi amacını içermektedir.

Ulusal dergiler açısından, yayınlanan makalelerin atıf sayılarının artmasına yönelik olarak, makalelerde bölüm olarak literatür taraması yapılması gibi uygulamalar görülmektedir. Bu uygulama, bir yandan makalenin konusu ile ilgili yapılmış olan diğer çalışmalarla elde edilen sonuçların aktarılması, diğer yandan aynı konuda gelişmeye yönelik yeni çalışmalar yapılmasına yol açtığından yararlı olarak kabul edilmektedir. Bu uygulama aynı zamanda atıf sayısının desteklenmesi amacıyla da yarar sağlamaktadır.

Bir derginin etki faktörünün yükselmesinde asıl önemli olan konu, dergide yayınlanan makalelere yapılan atıf sayısıdır ve derginin endeks yükselmesinde büyük bir etki yaratmaktadır. Bu konuya oldukça büyük bir hassasiyet gösteren Web of Science endeksi dergiler açısından, atıf sayısının fazlalığı ve bu atıfların yapıldığı makalelerin yayımlandığı derginin statüsü çok önemli kabul edilmektedir. Bu noktada, yine bilim insanlarının karşısına, yapılan çalışmaların konusunun güncelliği, bilime getirdiği yenilik, bilimsel gelişmeye sağladığı katkı gibi kriterler ön plana çıkmaktadır. Bilindiği gibi Web of Science dergileri, bağlı oldukları alana göre Sosyal Bilimler Atıf Dizini (Social Science Citation Index – SSCI), Bilim Atıf İndeksi (Science Station Index – SCI), Sanat ve Beşeri Bilimler Atıf İndeksi (Arts and Humanities Citation Index – AHCI) gibi bölümlerde yer almaktadır. Bunların dışında, ikinci düzey indeks olarak SSCI – Expanded (SSCI-E) ve SCI – Expanded (SCI – E) gibi genişletilmiş alan statüsü olarak diğer kategoriler veya Emerging- SCI (E-SCI) ve Emerging SSCI (E-SSCI) gibi gelişmekte olan alan statüsü olarak diğer kategoriler bulunmaktadır. Bu ikinci düzey statülerdeki dergilerin bir üst düzeye çıkarılması doğrudan atıf sayısına bağlı olmaktadır ve dergiler yayınladıkları makalelere yapılan atıf sayısına ve bu atıfların

yapıldığı yayınların da değerinin yüksekliğine bağlı olarak etki faktörünün yükselmesi ile değerlendirilmektedir.

Bu nedenlerle, bir dergi açısından etki faktörünün yükselmesi ve daha önemli indekslere kabul edilmesinin birinci adımı, dergide yayınlanan makalelerin yaptığı atıflar kadar, dergide yayınlanan makalelere yapılan atıfların artmasıyla ilişkili olmaktadır. Kaynakça bölümünde kullanılan kaynakların aktarımı ile ilgili kurallara verilen önem, örneğin APA 6.0 gibi yazım kurallarının uygulanması zorunluluğu gibi uygulamalarla desteklenmektedir.

4. SONUÇ

2021 yılında İstanbul Esenyurt Üniversitesinin yöneticileri, bilimsel ve akademik farkındalık yaratmak ve atılım yapmak için, İYBF bünyesinde akademisyenler tarafından bir sosyal bilimler araştırmaları dergisi oluşturulmasına karar vermiştir. Akademik çalışmaların ulaştığı seviye sosyal bilimler araştırmalarının bir dergide yayınlanması ihtiyacını doğurmuştur. Bu kapsamda elektronik ortamda Haziran 2021'de yayın hayatına başlayan söz konusu dergi hiç aksamadan Aralık 2023 ayı dahil 6.ncı sayısına (Cilt 3 Sayı 2) ulaşmıştır.

Derginin Dergipark'ta yer alması ile birlikte tanınırlılığı artmış olup, yerli ve yabancı araştırmacıların da dikkatini çeken bir dergi olmuştur. Derginin sadece Dergiparkta taranıyor iken, 2023 yılında da Acarindeks ve Asosindeks'te de taranmaya başlamış olması derginin başarı ivmesinin yüksekliğini ve bilimsel değerindeki artışı ve hedeflenen akademik ve bilimsel farkındalığı yarattığı göstermektedir.

Derginin özellikle makalelerin toplam gösterim ve indirilmesi sayısı ile atıf sayılarındaki yükseliş, yeni bir dergi olmasına göre oldukça yüksektir ve dikkat çekmektedir.

Bu bibliyometrik incelemenin sonucunda, ieSBAD dergisinin kısa bir zaman içerisinde akademik ve bilimsel etkinliğinin ve kalitesinin anlamlı bir biçimde yükseliş trendinde olduğu görülmektedir. Önemli olan diğer bir özelliği derginin sadece elektronik ortamda yayınlandığı ve basılı olmadığıdır ancak günümüzün teknolojik olanakların kullanılmasında on-line iletişimin daha fazla tercih edilir olması nedeniyle akademik ortamda basılı olarak ta yayınlanmamasında bir mahsur bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda, ieSBAD dergisinin şimdiye kadar gösterdiği performansın başarılı olduğu belirlenmekle birlikte, gelişme sürecinde olan derginin daha üst düzey platformlarda ve indekslerde taranıyor olmasına yönelik gelişmelerin sağlanması gerektiği öngörülmektedir. Bu açıdan, gelişmeye yönelik öneriler olarak, örneğin Ulakbim TR Dizin kapsamında yer alması amacıyla gereken kriterlerin standart düzeyinde sağlanmasının önemi açıktır. Günümüzde, aynı kriterleri sağlamış olmakla birlikte halen bu kapsamda değer görmeye kabul edilmemiş olan o kadar çok fazla sayıda dergi bulunmakta iken, geleceğe yönelik olarak dergide yayınlanacak makalelerin hazırlanmasında ve seçiminde Web of Science kriterlerinin sağlanması için çalışılması gerektiği görülmektedir. Daha fazla sayıda yabancı dilde yayın yapılmasının sağlanması ve aynı zamanda yayınlanacak makalelerin Web of Science endeksinde yer alan dergilerdeki makalelerin yayın modelinde düzenlenmesinin sağlanması gerekli görülmektedir.

Sonuç olarak, ieSBAD dergisinin geleneksel standart gelişmeleri başarılı biçimde gerçekleştirmiş olmasının yanı sıra, geleceğe yönelik olarak TR Dizin ve Web of Science dergilerinin yayınladığı makale modellerinin uygulanmasının sağlanması öngörülmektedir. Bu süreçte derginin, sayılarında yayınlanması gereken makale sayısı gibi standart kriterlerin devam ettirilmesi için gereken özenin devam etmesi gerektiği görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Al, U., Sezen, U., & Soydal, İ. (2019). Türkiye'nin bilimsel yayınlarının sosyal ağ analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Proje Raporları No: 110K044, Ankara
- Al, U. ve Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi Dünyası*, 5 (1): 19-47.
- Al, Umut ve Recai, Çoştur (2007). "Türk Psikoloji Dergisi'nin Bibliyometrik Profili", *Türk Kütüphaneciliği* 21(2), s. 142-163.
- Apak, S., Erol, M. Ve Öztürk, S. (2016). "Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisinde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi", *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Temmuz 2016 (11), ss. 111-124.
- BD, (2016), *Bilgi Dünyası (BD)*, Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği'nin (ÜNAK) resmi yayın organı, www.bd.org.tr. 01 11 2016 <http://bd.org.tr/index.php/bd/article/viewFile/156/pdf>
- Çelik, Fatih ve K. Güllü, (2023), "DergiPark'ta Yayınlanan Türk Dünyası İçerikli Makalelerin Bibliyometrik Analizi", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı. Özel Sayı, c.12, Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı Özel Sayısı, <https://doi.org/10.33206/mjss.1313604> ss: 128-140.
- Çelik, Şenol ve A.Ş. Kandemir, (2023), "Para Politikası Alanında Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Analizi", *International JOURNAL OF SOCIAL, HUMANITIES AND ADMINISTRATIVE SCIENCES Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed*, e-ISSN: 2630-6417, ss: 3930-3940, DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH AS.73703>
- Çılgınoğlu, H. (2023). Medikal Turizm Konusundaki Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Eğilimler, Odak Noktaları ve Olanakları. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 451-464. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1286>
- Diodato, V. P. (1994). *Dictionary of Bibliometrics*. USA: The Hawthorne Press.
- Elmacı, D., Kun, S., ve Koçak, Ç.C., (2023), "Güvenlik Kültürü: Son On Yıldaki (2013-2023) Yayınların Bibliyometrik Analizi", *Karaelmas İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, cilt.7, sa.3, ss.163-174.
- Evren, S. ve Kozak, N. (2012). Türkiye'de 2000-2010 yılları arasında yayımlanan turizm konulu makalelerin bibliyometrik analizi. N. Kozak ve M. Yeşiltaş (Yay. Haz.). VI. Lisansüstü turizm öğrencileri araştırma kongresi bildiri kitabı içinde (ss. 250-267). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Fasal, Abdulkadir, (2023), "3.Sektör Sosyal Ekonomi Dergisinin Bibliyometrik Analizi", *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, Yıl: 2023 Cilt: 58 Sayı: 1 Sayfa Aralığı: 951 - 967 Metin Dili: Türkçe DOI: 10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.23.03.2096
- Hotamışlı, M., & Eren, I. (2014). Muhasebe Finans Tarihinde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Muhasebe Finans Dergisi*.

- Karagöz, Beytullah ve İ. K. Ardıç, (2023), Ana Dili Eğitimi Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi”, Ana Dili Eğitimi Dergisi, <https://doi.org/10.16916/aded.482628>, Cilt: 7 Sayı: 2, 419 - 435, 30.04.2019
- Keskin, M. Toprak, N. Ulusay ve Ş. Cihat Özer, (2023), “Spor yönetimi alanında yayınlanan makalelerin bibliyometrik bir analizi: 1993-2023 yılları arasında altı dergiden toplanan verilerin incelenmesi”, Kitap bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları 2023-II (s.275-295), Birinci Baskı, Yayıncı: Efe Akademi
- Koçyiğit, S. Çil, Temelli, F. Ve T. D. Başkan (2023), “Sürdürülebilirlik Muhasebesi Konusunda Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi: Web Of Science Örneği”, Ocak 2023, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 16(1), DOI: 10.25287/ohuiibf.1188162
- Kozak, N. (2000). Türkiye’de akademik turizm literatürünün gelişim süreci üzerine bir inceleme. DAÜ: Turizm Araştırmaları Dergisi, 1(1), 15-55.
- Köksoy, M. (1997). “Yüksek öğretimde kalite ve Türk yüksek eğitimi için öneriler”. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi.
- Krauskopf, E. (2018). A bibliometric analysis of the Journal of Infection and Public Health: 2008–2016. Journal of infection and public health, 11(2), 224-229.
- Lawani, J. (1981). Bibliometrics: its theoretical foundations, methods and applications. Insrational Journal of Libraries and Informations Services, 3(1).
- MUFTAV, (2016), Muhasebe ve Finans Tarihi Vakfı (MUFTAV), Kurucu YMM Prof. Dr. Oktay Güvemli <http://www.muftav.org/index-pbp/tr/mufitad-hakkında>) E.Tarihi:18.01.2016
- Okubo, Y. (1997). Bibliyometric indicators and analsis of research systems, Methods and Examples.
- Özkan, Özge ve Arif Gümüş, (2023), “Muhasebe Tarihi Üzerine Bir Bibliyometrik İnceleme”, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, <https://doi.org/10.36543/kauibfd.2023.026>, Cilt: 14 Sayı: 28, 624 - 661, 29.12.2023
- Özyeğin Üniversitesi Kütüphanesi. (tarih yok). <http://library.özyegin.edu.tr/Research-Support/Metric> adresinden alındı
- Polat, C., Sağlam, M., & Sarıtenba. (2013). Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi’nin Bibliyometrik Analizi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. Journal of Documentation(25), 348.
- Rousseau, R. (2002). Journal and Mention, Technical and Prectation Issues. Librariyr Trends.
- ULAKBİM Cahit Arf Bilgi Merkezi. (tarih yok). 11 18, 2025 tarihinde ULAKBİM Cahit Arf Bilgi Merkezi Web sitesi: http://cabim.ulakbilim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrikanaliz-sikca_sorulan.sorular adresinden alındı
- Ulu, S. ve Akdağ, M. (2015). Yayınlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili: Selçuk İletişim Dergisi Örneği. Cilt: 9 Sayı: 1 Konya.

- Wallace, D. (1989). *Bibliometrics and citation analysis*. J. N. Olsgaard (Yay. Haz.). Principles and applications of information science: For library professionals içinde (ss.10-26). Chicago and London: American Library Association.
- Yalçın, H. (2010). Millî Folklor Dergisi'nin bibliyometrik profili (2007-2009). *Millî Folklor*, (22) 85, 205-211. 08.Eylül 2011 tarihinde <http://www.millifolklor.com.tr>
- Yıldırım, E., & Ergüt, Ö. (2014). Uluslararası Ekonomik Yöneyem Araştırması ve İstatistik sempozyum Bibliyometrik Analizi. Namık Kemal Üniversitesi, İnstitute of Social sciences.
- Yılmaz, G. (2017). Restoranlarda bahşış ile ilgili yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14 (2), 65-79. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/articlefile/335844>
- Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429- 472.